

РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ЗАХИСТУ ТЮТЮНУ ВІД ХВОРОБ І ШКІДНИКІВ В ПОЛЬОВИЙ ВЕГЕТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД 2018 РОКУ

Тютюн пошкоджується великою кількістю хвороб (44 види) і шкідників (76 видів). В окремі роки, залежно від погодних умов та інших факторів, значну шкодочинність завдають розсадна гниль (чорна ніжка), чорна коренева гниль, пероноспороз, борошниста роса, бронзовість томатів, бактеріальна рябуха, біла пістриця, тютюнова і огіркова мозаїки. До найпоширеніших шкідників відносяться тютюновий трипс, персикова (тютюнова) попелиця, дротяники, озимі підгризаючі совки, слимаки, капустянка та інші.

Основними методами захисту рослин тютюну в польовий період є дотримання просторової ізоляції від минулорічних посадок тютюну не менше 0,5 км, сівозмін, кращих попередників (озимі та ярі зернові культури, зернобобові, багаторічні трави, посіви сидеральних культур і чистий пар) систем внесення добрив та обробітку ґрунту, використання сортів тютюну селекції Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН України, стійких до хвороб.

Перед висаджуванням розсади у відкритий ґрунт, при високій чисельності ґрунтових шкідників (личинки коваликів, пластинчастовусих, чорниші, капустянка, особливо, підгризаючої совки (економічний поріг чисельності 0,5-1,0 екземплярів на 1 м²)), корені розсади замочують в 0,2% розчині інсектициду Актара 25 WG, в. г., експозиція - 90-120 хвилин; обробка плантацій через 8-10 днів після завершення посадки одним із інсектицидів: Бі-58 новий, к.е., 0,8-1 л/га, Золон, к.е., 1,6-2 л/га або Конфідор Максі 70% в.г. з розрахунку 0,15 л/га. Для профілактики бактеріальної рябухи своєчасна підчищення розсадних і 2-3 польових листків з подальшим своєчасним збиранням листя; при масовому заселенні рослин тютюну попелицею (понад 10%) проводиться додатковий обробіток інсектицидом: Сумітрон, к.е., 1-1,4 л/га, Бі-58 новий, к.е., 0,8-1 л/га, Золон, к.е., 1,6-2 л/га, Конфідор Максі 70% в.г., 0,15л/га., але при наявності 6-7 ентомофагів на рослину, обробки недоцільні.

Погодні умови 2017-2018 років характеризуються теплою і довготривалою осінню 2017 року та помірно-холодною зимою. Весна характеризувалась різко-контрастним перепадом температур від -11°C станом на 22 березня до $+22^{\circ}\text{C}$ – 7 квітня.

Аномально спекотний квітень та жаркий і дощовий травень сприяли масовому розмноженню листогризучих совок. За рівнем шкодочинності в народі цього шкідника називають північною сараною, одна самка відкладає від 600 до 2000 яєць, з яких вихід гусениць становить до 95-98%. Гусениця совки підгризає рослину тютюну, повністю знищуючи наземну її частину. Цей шкідник становить серйозну загрозу для тютюну висотою до 1 м. Абсолютно позбутися совок неможливо (льотні форми забезпечують перельоти на великі відстані), але звести їх кількість до мінімуму можна.

Рекомендовано використовувати інсектициди Арріво, к.е. (0,24–0,4 л/га), Борей, КС (0,15 л/га), Данадим Мікс, КЕ (1,0 л/га), Децис Профі 25 WG, ВГ (0,035–0,1 кг/га), Драгун ЕС, КЕ (0,8–2,0 л/га), Дурсбан 480, к.е. (2,0– 2,5 л/ га), Карате Зеон 050 SC, мк.с. (0,3 л/га), Пірінекс, КЕ (1,2 л/га), Протеус 110 OD, МД (0,5–0,75 л/га), Сумі-альфа, КЕ (0,2 л/га) та інші, які застосовують згідно з регламентами загальноприйнятих технологій. Кращі результати дають обробки у вечірні години, коли гусениці живляться рослинами. До того ж проти гусениць молодших (I–II) віків слід застосовувати низькі норми витрати хімічних препаратів, а щодо старших (III–VI) — високі.

Володимир Пащенко
науковий співробітник
Тернопільської державної
сільськогосподарської дослідної
станції ІКСГП НААН України,

Олег Гаврилюк
молодший науковий співробітник